

SUPPORTPROJECT VOLENDAM

Inhoudelijk en financieel jaarsverslag 2007

Volendam, maart 2008

Katholieke Stichting Club- en Buurthuiswerk Volendam

Postbus 84, 1130 AB Volendam – W.J. Tuijnstraat 15, 1131 ZH Volendam

Telefoon: 0299-363328 – Fax 0299-364980 – E-mail: cbwmail@hetnet.nl - Website: CBW-Volendam.nl

ABN-AMRO nr. 58.87.22.200 – Postbank nr. 1465108 – Fortis nr. 98.01.11.382

K.v.K. Alkmaar nr. 36028488

Inhoudsopgave

Inleiding	3.
Hoofdstuk 1: Het Supportproject in 2007	5.
Hoofdstuk 2: Verantwoording 2007	6.
2.1. <i>Individuele koppelingen</i>	
2.2. <i>Groepsbijeenkomsten</i>	
2.2.1 – a. Lotgenotengroepen:	
2.2.1 –b. Activiteiten lotgenoten	
2.2.2. Supportgroepen	
2.2.3. Overige groepen	
2.3. <i>Deskundigheidsbevordering</i>	
2.4. <i>Bijeenkomsten</i>	
2.5. <i>Projecten</i>	
Hoofdstuk 3: Omschrijving, belang en verantwoording overige taken	10.
Hoofdstuk 4: Evaluatie van de beleidslijnen	12.
Hoofdstuk 5: De toekomst van het Supportproject	15.
Hoofdstuk 6: Financieel verslag Supportproject 2007	18.
Bijlagen	
Bijlage 1: Overzicht individuele koppelingen 2007	
Bijlage 2: Verantwoording activiteiten 2007	
Bijlage 3: Verantwoording groepen 2007	
Bijlage 4: Deskundigheidsbevordering 2007	
Bijlage 5: Binnengekomen signalen 2007	
Bijlage 6: Managementsamenvatting KPMG Eindrapport Evaluatie CRN Het Anker juli 2006	

Inleiding

Het Supportproject is van oorsprong een vrijwilligersinitiatief van de Volendamse gemeenschap. Direct na de brand in café De Hemel in Volendam (nieuwjaarsnacht 2001) organiseerden burgers spontaan activiteiten die achteraf getypeerd kunnen worden als 'nazorgactiviteiten'. In de loop van 2001 werden drie projecten – twee burgerinitiatieven en het nazorgproject van de overheid – gebundeld tot Het Anker, dat heeft gedraaid tot en met 31 december 2006.

Per 1 januari 2007 is “Het Anker” opgeheven. Op basis van het door KPMG opgestelde “Eindrapport Evaluatie CRN het Anker”, waarvan de conclusies integraal door de gemeenteraad zijn overgenomen, is het Supportproject ondergebracht bij het Club en Buurthuiswerk Volendam. Het project is daarmee afgescheiden van de professionele nazorg, die is ondergebracht bij de gemeente Edam-Volendam, als onderdeel van het WMO+ loket. De samenwerking tussen WMO+ loket, Supportproject en de andere bij de nazorg betrokken organisaties valt onder de verantwoordelijkheid van de nazorgregisseur. De managementsamenvatting van het KPMG rapport is als bijlage 6 toegevoegd aan dit jaarverslag.

KPMG benadrukt in haar rapportage dat de toekomst van de nazorg lastig te voorspellen is, gezien de mogelijk latente behoefte en eventueel optredende schommelingen in de vraag. De doelstellingen van de nazorg moeten op de ontwikkelende vraag aangepast worden. Echter, niemand weet hoe deze vraag eruit gaat zien. Het Supportproject heeft voor het vervullen van zijn opdracht grote behoefte hier duidelijkheid in te krijgen. Daarom is het afgelopen jaar aan de Regiegroep, waarin alle nazorgorganisaties zitting hebben, onder leiding van de nazorgregisseur, een aantal voorstellen tot onderzoek gedaan. Wij hebben een literatuuronderzoek, een internationale conferentie en diepte-interviews met getroffen en voorgesteld. Vanuit de Regiegroep is de opdracht gegeven na te gaan welk onderzoek haalbaar is en hoe dat op te starten.

Dit is de situatie waarin de doorstart van het Supportproject in 2007 heeft plaatsgevonden. Deze doorstart werd bemoeilijkt omdat de functie van coördinator pas later ingevuld kon worden. De nieuwe coördinator heeft na haar aanstelling in mei 2007 de eerste periode gebruikt om zicht te krijgen op de gang van zaken en om de reeds bestaande activiteiten te reactiveren. Basis hiervoor was de beleidsnotitie ‘Er zijn voor wie het nodig is - beleidsnotitie Supportproject 2007 t/m 2010’ van Mieke Nuijen. Hierin worden diverse beleidsaccenten en een activiteitenplanning aangegeven, die onder andere voor dit jaarverslag worden gebruikt.

Dit jaarverslag vangt aan met een beschrijving van de taken van het Supportproject, zoals aangegeven in de beleidsnotitie. Daarna zullen de werkzaamheden van 2007 verantwoord worden.

De meest in het oog springende werkzaamheden van het Supportproject zijn divers:

- de individuele koppelingen
- lotgenotengroepen; activiteiten en gespreksgroepen ter ondersteuning van de lotgenotencontacten
- supportgroepen

- deskundigheidsbevordering
- bijeenkomsten
- projecten

Deze werkzaamheden worden inhoudelijk verantwoord in hoofdstuk 2 en cijfermatig in de bijlagen.

Naast deze kerntaken van het Supportproject zijn er ook taken die wat minder makkelijk of geheel niet te vangen zijn in cijfers. Denk hierbij aan de signaleringsfunctie, de ambassadeursfunctie, het begrip Ervaren Steun, het mobiliseren van de latente vraag, preventie en onderzoek naar wat ons in de toekomst te wachten staat. Op deze zaken zal worden ingegaan in hoofdstuk 3.

In hoofdstuk 4 volgt een korte evaluatie van de beleidslijnen genoemd in de beleidsnotitie 2007 – 2010. Op dit beleidsplan is de subsidieaanvraag voor 2007 gebaseerd. Dit jaarverslag maakt regelmatig gebruik van de teksten van Nuijen.

In hoofdstuk 5 wordt ingegaan op de toekomst; visie op korte termijn en op langere termijn. Als laatste bevat hoofdstuk 6 de financiële verantwoording over 2007.

Hoofdstuk 1: Het Supportproject in 2007

Uit M. Nuijen 'Supportproject Volendam, beleidsnotitie 2007-2010: 'Kenmerkend voor het Supportproject zijn het low profile-karakter van de organisatie en het wars zijn van strak organisatorische of hiërarchische kaders. De erbij betrokken vrijwilligers hebben meer affiniteit met "improvisatie en spontane actie" dan met beleidmatige noties, zoals "beleidkaders, onderzoek en output". Hoewel duidelijk is dat het Supportproject zich naar de subsidieverstrekker dient te verantwoorden, is het altijd flexibel geweest en het wil dit in de toekomst ook blijven. Doelen en activiteiten veranderen mee met de omstandigheden en de daaruit voortvloeiende ondersteuningsbehoeften van de doelgroepen. Een deel van de activiteiten van het Supportproject is niet te vatten in cijfers en kengetallen. Het project in een strak organisatiemodel of in een rigide activiteitenplanning persen, staat haaks op de eigenheid en de kracht van het Supportproject'. Meer over deze eigenschappen van het Supportproject is omschreven in de casestudy Support in Volendam (M.K. Beernink, 2006. Uitgeverij Bohn Stafleu van Loghum).

Het Supportproject heeft zich middels het beleidsplan 2007-2010 ten doel gesteld te blijven voldoen aan manifeste ondersteuningsvragen en te anticiperen op latente verzoeken om ondersteuning. Te voorzien is bijvoorbeeld dat de doelgroepen van het project in de loop der jaren andere leervragen zullen krijgen en andersoortige ondersteuningsbehoeften. Zij komen immers in een andere levens-, opleidings- en werkfase. Ervaringsgegevens met nazorg aan personen die traumatische gebeurtenissen hebben meegemaakt - denk onder andere aan de nazorg van de discoramp in Göteborg - maken duidelijk dat in een aantal gevallen behoefte zal bestaan aan langdurige vormen van nazorgondersteuning, misschien wel levenslang. Dit blijkt onder andere uit de gegevens en ervaringen van de BNMO (Bond Nederlandse Militaire en Oorlogsgetroffenen). Ook is genoegzaam bekend dat de behoefte aan ondersteuning gedurende een bepaalde periode kan inzakken en zich in een latere levensfase nadrukkelijk opnieuw kan manifesteren. Tevens moet worden geanticipeerd op verzoeken om steun van getroffenen die zich jarenlang staande hebben kunnen houden, maar op enig moment in een zodanig moeilijke situatie komen dat hun - reeds zwaar belaste - draagvermogen wordt overvraagd. Daarbij komen nog zogenoemde tweede-generatieslachtoffers van de brand. Middels onderzoek wil het Supportproject, in samenwerking met de andere nazorgpartijen, uitzoeken wat in de toekomst verwacht kan worden. Het streven is dit onderzoek in de tweede helft van 2008 te laten verrichten. Met de Stichting Impact - een instituut dat wetenschappelijk onderzoek verricht over psychosociale zorg na rampen - zijn hierover afspraken gemaakt (zie pagina 13 en pagina 16 van dit jaarverslag)

Binnen de nieuwe opzet van het Supportproject werd al snel duidelijk dat de activiteiten van het Supportproject continu aan verandering onderhevig zijn. Daarom is een eveneens continu evaluatieproces van beleidsprioriteiten en activiteiten vereist. Naast de uitkomsten van het hierboven genoemde onderzoek is deze ruimte tot evalueren en aanpassen van het beleid noodzakelijk om richting te geven aan de toekomst van de nazorg

Hoofdstuk 2: Verantwoording 2007

2.1. Individuele koppelingen

Omdat er geen duidelijk zicht was op de voortgang van de koppelingen zoals die in het verleden tot stand zijn gekomen, is eind 2007 een inventarisatie van de status quo gemaakt. Hieruit bleek dat 17 individuele koppelingen, in het verleden tot stand gekomen, nog steeds bestaan. Daarnaast zijn er nog 3 koppelingen met gezinnen. Deze koppelingen worden onderhouden door 13 unieke supporters. Daarnaast zijn er in 2007 2 verzoeken tot nieuwe koppelingen binnengekomen. 2 Supporters geven aan 4 koppelingen te onderhouden die niet officieel geregistreerd zijn geweest. 15 supporters hebben op de vraag naar hun individuele contacten spontaan aangegeven geen officiële koppelingen te hebben, maar wel veel contacten te onderhouden. Zij geven aan dat zij binnen hun leefomgeving (familie, vrienden, kennissen, werk, sportclubs, tijdens uitgaan of boodschappen doen) regelmatig gesprekken hebben met getroffen. Dit zijn gesprekken die langdurig en intensief van aard kunnen zijn. De supporters vervullen hiermee de belangrijke taak van 'luisterend oor' binnen de gemeenschap. Verwacht mag worden dat dergelijke contacten ook bestaan voor de supporters met koppelingen, voor de overige 15 supporters die aangegeven hebben geen koppelingen te hebben en voor de stille supporters. In 2008 zal hier middels een onderzoekje onder de supporters meer duidelijkheid over verkregen worden.

In bijlage 1 staan de individuele koppelingen van de supporters cijfermatig weergegeven. Daarnaast is in deze bijlage aangegeven welke taken de supporters uit de bovenste rij nog meer vervullen.

2.2. Groepsbijeenkomsten

Onder de noemer van Het Supportproject komen diverse soorten groepen bijeen: de lotgenotengroepen, de supportgroepen en overige groepen, zoals de denktank en de werkgroep lotgenotenbegeleiders.

2.2.1 – a. Lotgenotengroepen:

Er zijn diverse lotgenotengroepen, te weten de sportgroep van de jongeren, de vadergroep, de moedergroep Heliomare, een tweede moedergroep, de grootouders en de hulpverleners van het eerste uur. Daarnaast bestaat de groep Brussen (broers en zussen) en de groep ouders van overleden jongeren. Deze laatste 2 groepen komen bijeen buiten de organisatie van het Supportproject om, maar er is wel contact met de begeleiders. Ook activiteiten worden voor deze groepen georganiseerd als daar belangstelling voor is.

De lotgenotengroepen bieden een platform om te spreken met mensen in dezelfde situatie, op een veilige manier en onder begeleiding. De onderwerpen worden vaak op de avond zelf bepaald. Zoals één van de begeleiders van de vadergroep het omschrijft:

Op de bijeenkomsten van de vadergroep doet een van de begeleiders (deze groep wordt begeleid door twee mannen en een vrouw) de opening. We heten de mannen welkom en "doen een rondje." De bedoeling van dat rondje is dat

iedereen in het kort aangeeft hoe het gaat, zowel persoonlijk als thuis, in relatie met de kinderen en evt. de echtgenote. "In het kort" wordt in alle gevallen eigenlijk de gehele avond, want er is altijd wel iemand, meestal meerdere, die iets heftigs heeft te melden, op uiteenlopende terreinen.

De mannen reageren altijd op elkaar en zitten er niet mee als het emotioneel wordt. Dat is al jaren zo en schept een hechte band. Ook wordt troost geboden in allerlei vormen: "dat is heel normaal hoor" "dat zou ik ook gek vinden" "ja, dat is erg rottig voor je" etc. etc.

Van de begeleider(s) uit wordt sturing gegeven als het nodig is. Dat is een kwestie van gevoel voor het juiste moment. De een is daar trouwens sterker in dan de ander en het is in dit verband goed dat de begeleiding uit een man en een vrouw bestaat. Die bekijken de zaken van verschillende kanten.

Het gevoel na afloop is altijd positief, in die zin, dat het een fijne en zinnige avond is geweest, die trouwens altijd uitloopt.

2.2.1 –b. Activiteiten lotgenoten

Een bijzondere vorm van het bijeenkomen in lotgenotengroepen is georganiseerd middels activiteiten. Het Supportproject heeft in 2007, na de late doorstart, de bestaande activiteiten opnieuw opgepakt. Zo is er een fietstocht voor de moeders, een seizoensafsluiting voor de ouders, een kookcursus voor de ouders, kerststukjes maken voor de moeders en een dag skiën voor de jongeren (zie hoofdstuk 4, punt 1) georganiseerd. Daarnaast hebben voor de grootouders 3 broodmaaltijden plaatsgevonden. Deze activiteiten worden door de diverse doelgroepen erg gewaardeerd.

Doel van de activiteiten is het organiseren van lotgenotencontacten. De opzet is luchtig en ontspannend van aard, waardoor een veilige sfeer gecreëerd wordt. Het is geen doelstelling dat tijdens deze bijeenkomsten uitgebreid over de ramp gesproken wordt, maar de mogelijkheid is er wel. Daarom zijn er altijd supporters aanwezig. Door middel van de activiteiten houden we het contact met de doelgroep in stand. Hieraan nemen andere mensen deel dan aan de gespreksgroepen. Het voordeel van de activiteiten is dat het drempelverlagend werkt (men kan wel of niet gebruik maken van het luisterend oor van de aanwezige supporters). Daarnaast geven de deelnemers aan dat het een prettige vorm van ontspanning biedt, die zij goed kunnen gebruiken.

De activiteiten staan weergegeven in bijlage 2.

2.2.2. Supportgroepen

De supportgroepen zijn in 2007 minder bijeengekomen dan daarvoor het geval was. Dit heeft te maken met de fase waarin de getroffen nu verkeren, waardoor het sparren met de andere supporters wat minder frequent plaats hoeft te vinden. Doordat een aantal supporters in de loop van de tijd gestopt is met zijn taak, werden sommige van de groepen ook te klein om nog een goede functie te vervullen. Daarom is in de tweede helft van 2007 besloten de groepen opnieuw in te delen. Hierdoor zijn er nu minder groepen ontstaan met elk meer deelnemers. Te weten 4 groepen van elk ongeveer 9 supporters. Deze groepen zijn begin 2008 in hun nieuwe samenstelling bijeengekomen, waarbij de inhoud van de avonden thematisch door de coach gestuurd zal worden.

2.2.3. Overige groepen

Naast de supportgroepen komt ook de Werkgroep Lotgenotenbegeleiders om de 2 maanden bijeen. Hierin zitten de supporters die de diverse lotgenotengroepen begeleiden. Onderwerp van gesprek is de voortgang van de groepen, de signalen die binnenkomen en de te behandelen thema's.

Ook de Denktank komt tweemaandelijks bijeen. Hierin zitten het managementteam maar ook supporters en eventueel genodigden, afhankelijk van de te behandelen onderwerpen. De groepsbijeenkomsten zijn bedoeld om te brainstormen, zowel over werkzaamheden als over de visie op de toekomst.

De cijfermatige verantwoording van de diverse groepen staat in bijlage 3.

2.3. Deskundigheidsbevordering

In 2007 is een training 'communicatief en effectief handelen bij calamiteiten en spanningsvolle situaties' gegeven voor de supporters die zich opgegeven hebben voor het calamiteitenteam. Tijdens deze cursus is behandeld hoe te handelen als er binnen de samenleving een gebeurtenis plaatsvindt die van grote impact is op de groep getroffen.

Tevens is een cursus 'contextuele benadering' (relaties binnen gezinnen) gegeven. De inhoud van deze cursus is vooral gericht op de mate waarin de positie binnen het gezin van invloed is op de beslissingen die mensen nemen en hoe hier rekening mee te houden in de communicatie naar getroffen.

Voor de ouders van overleden jongeren is een lezing georganiseerd met als onderwerp het verschil in rouwverwerking tussen mannen en vrouwen. Dit is een emotionele avond geweest, die dusdanig informatief was dat om een uitdieping van dit thema is verzocht. Op 4 maart aanstaande zal hieraan gehoor worden gegeven.

Op verzoek van het Supportproject heeft de BNMO (bond Nederlandse militaire en oorlogsgetroffenen) in Volendam een lezing verzorgd voor supporters en andere belangstellenden van de nazorgorganisaties. De spreker ging in op de psychische en fysieke gevolgen van trauma op de lange termijn.

De inhoud van de diverse lezingen en trainingen is uitgebreider weergegeven in bijlage 4.

2.4. Bijeenkomsten

Naast de activiteiten is in 2007 een drietal plenaire avonden georganiseerd. Gezien de nieuwe situatie na de opheffing van Het Anker en de late doorstart heeft er 2x een bijeenkomst plaatsgevonden om de gang van zaken te communiceren naar de supporters en de besturen van de diverse nazorgorganisaties. Tijdens deze avonden hebben diverse mensen hun visie op de voortgang van het Supportproject en op de toekomst gegeven. Duidelijk werd dat de diverse organisaties verwachten dat nazorg tot in lengte van dagen voor een beperkte groep getroffen nodig zal zijn. Echter over de omvang en inhoud van de problematiek is weinig duidelijkheid. Taak is dan ook om dit de komende tijd door een gezamenlijke inzet te verschaffen.

De derde avond is reeds genoemd onder het kopje deskundigheidsbevordering en betrof een lezing van de BNMO.

Daarnaast is in samenwerking met de nazorgregisseur een aantal vergaderingen met bij de nazorg betrokken organisaties georganiseerd.

De cijfermatige verantwoording van de diverse bijeenkomsten staat in Bijlage 2.

2.5. Projecten

24 uren bereikbaarheid.

Vanuit de supporters kwam het signaal dat er behoefte bestond aan een continue telefonische bereikbaarheid. Zij gaven aan bereid te zijn deze dienst te vervullen en vroegen aan het Supportproject dit te organiseren.

De supporters hebben een training gehad in het communiceren via de telefoon. Deze training is verzorgd door een medewerkster van de SOS telefonische hulpdienst. Tijdens deze training is besloten de diensten, in tegenstelling tot de eerste opzet van weekdiensten, 24 uur te laten duren. De bereikbaarheid naar de mobiele telefoon die door de supporters onderling doorgegeven werd, was geregeld middels een doorschakeling van een vast nummer. De dienst van de supporters besloeg de periode van 5 uur 's middags tot 9 uur 's morgens en in het weekend, gedurende oktober, november, december 2007 en de eerste 2 weken van januari 2008. Tijdens kantooruren is het WMO-loket bereikbaar, indien nodig. Ook de telefonische bereikbaarheid tijdens de nacht van Oud en Nieuw was via deze dienst geregeld. Gedurende de gehele periode was een achterwacht van professionals bereikbaar voor de supporters. Het bestaan van deze 24 uren bereikbaarheidsdienst is uitgebreid gecommuniceerd door middel van een nieuwsbrief, vermelding op pagina 2 van de NiVo, flyers bij de huisartsen, vermelding op de nazorgsite en in een interview met de coördinator van het Supportproject in de NiVo. Tijdens het project is de gang van zaken 2 keer geëvalueerd en waar nodig bijgestuurd.

In de tweede week van januari 2008 is een eindevaluatie gehouden. Er is geen enkel contact met deze dienst opgenomen door de getroffen en, ook niet tijdens de jaarwisseling of na 2 ernstige branden waarbij kinderen om het leven zijn gekomen. Daarom is besloten deze dienst te beëindigen. Wel bestaat de doorschakeling van het telefoonnummer naar de mobiele telefoon nog steeds. De beller hoort een voicemail met het advies bij spoed of in nood contact op te nemen met de huisarts en een verwijzing naar de SOS telefonische hulpdienst.

Fotoproject:

Getracht is in 2007 het fotoproject opnieuw op te starten. Dit project moet een onderdeel gaan vormen van de herinrichting van het pand Haven 154 – 156. Omdat de voortgang hiervan gestagneerd is, ligt dit project ook stil. In hoofdstuk 4 wordt hier verder op ingegaan.

Hoofdstuk 3: Omschrijving, belang en verantwoording overige taken

Naast de hierboven weergegeven kernactiviteiten, heeft het Supportproject diverse andere taken, die moeilijk in cijfers weer te geven zijn. Deze taken en hun functie, en de daarmee samenhangende werkzaamheden, worden hieronder beschreven.

- Ambassadeursfunctie: Volendam is onderhevig geweest aan een verschrikkelijke ramp die het leven van vele getroffen en heeft getekend, in fysieke en in psychische zin. Deze mensen verdienen specifieke aandacht voor hun situatie; de ramp mag niet vergeten worden. Binnen de Volendamse gemeenschap klinken veel geluiden dat het leven gewoon doorgaat en iedereen dat ook zo op moet pakken. Ook getroffen, en met name de jongeren, doen deze uitspraak. Natuurlijk is het bewonderenswaardig en vooral ook toe te juichen dat het met het overgrote deel van de betrokkenen zo goed gaat. Deze uitspraken werpen echter ook een barrière op voor de groep betrokkenen die wel behoefte heeft aan steun. Voor deze groep moet aandacht blijven. Daarnaast kan ook de groep waarmee het nu goed gaat, in een fase komen waar problemen optreden. Deze problemen kunnen fysiek of psychisch van aard zijn, maar ook praktisch. Het is een maatschappelijke verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat zij hier hulp voor kunnen vragen. Daarnaast mag een ramp als deze nooit meer gebeuren. Dit kan alleen als er aandacht blijft voor de omstandigheden waaronder hij plaats kon vinden.
- Signaleringsfunctie: Supporters moeten via hun supportgroep weergeven wat zij horen en zien in de samenleving, zij vormen de ogen en oren van het Supportproject. Door signalen van deze groepen systematisch te verzamelen, kunnen trends in de samenleving weergegeven worden. Daarnaast komen trends naar voren middels de verslagen van de lotgenotengroepen. Deze manier van rapporteren wordt momenteel gestandaardiseerd en gerevitaliseerd omdat hij veel informatie oplevert. De in 2007 afgegeven signalen zijn weergegeven in bijlage 5.
- Ervaren steun: Dit is een begrip uit de psychologie. Wetenschappelijk aangetoond is dat de steun die mensen ervaren, belangrijker is dan inzicht in hun problemen. Ervaren Steun kan maar hoeft niet tot minder klachten te leiden. Wel leidt het tot een betere kwaliteit van leven. Deze steun kan ook indirect verkregen worden. Het feit dat het Supportproject bestaat, heeft al een positieve invloed op veel mensen. Dit hebben getroffen ook uitgesproken: "ik ben blij dat er iets is om op terug te vallen, dat voelt veilig". Ervaren steun is een begrip dat niet direct bewijsbaar maar wel zeer waardevol is. Het Supportproject wil hier actief een gezicht aan geven, door middel van regelmatige media-aandacht.
- Onderzoek naar wat we in de toekomst kunnen verwachten: Wat zijn de psychische en fysieke gevolgen van rampen op de lange termijn. Hiervoor zijn het laatste half jaar diverse lijnen uitgezet. Hier wordt meer uitgebreid op ingegaan in hoofdstuk 5.
- Mobiliseren van latente vraag: Veel mensen hebben hun contacten met de nazorg verbroken of hebben nog nooit contact gehad. De laatste groep betreft met name de niet-zichtbaar getroffen. Zij hebben zich in het verleden teruggetrokken, ter wille van de ernstig lichamelijk getroffen. Zo is een

leedhiërarchie ontstaan, die belemmerend werkt en een hoge drempel opwerpt voor het leggen van contacten en het vragen om steun. Het Supportproject wil het idee van behoefte aan nazorg zo normaal mogelijk maken. Hiervoor moet de samenleving in zijn geheel benaderd worden. Veel getroffenen willen niet (meer) persoonlijk aangeschreven worden, waardoor zij niet met nieuwe informatie te benaderen zijn. Door de gehele bevolking te benaderen, worden twee doelen bereikt. Ten eerste komt de informatie ook terecht bij de personen die deze anders niet gekregen zouden hebben; ten tweede worden ook de mensen die niets met de nazorg te maken hebben, zich bewust van het feit dat nazorg nodig kan zijn, dat dit normaal is. Door in deze communicatie ook te benoemen welke signalen een aanwijzing zijn voor behoefte aan steun, kan de omgeving problemen bij getroffenen makkelijker herkennen. Het Supportproject moet daarom bij elke burger bekend zijn en blijven.

- Voorbeeldfunctie: De ervaringen opgedaan binnen het Supportproject zijn van belang voor de toekomst. Het is niet te hopen, maar bij het optreden van een andere ramp, kunnen de gegevens en de werkwijze, gebruikt worden voor de nazorg die opgestart zal moeten worden. Uitgebreide documentatie is hiervoor van belang. Het Supportproject is een uniek project, zodat het ook onderzoekstechnisch een schat aan informatie oplevert.
- Preventieactiviteiten: Doordat het Supportproject steun verleent aan en regelmatig aandacht vraagt voor de getroffenen, neemt het een opvallende plaats in binnen de samenleving. Door te werken aan de beeldvorming dat behoefte aan steun normaal is en door steeds opnieuw duidelijk te maken dat er steun is, probeert het te voorkomen dat mensen ernstig in de problemen raken. Het is moeilijk om dit soort werkzaamheden te verantwoorden, want wat je voorkomt, kun je niet aantonen. Het belang moge echter duidelijk zijn, want voorkomen is beter dan genezen. Daarom wil het Supportproject pro-actief handelen en snel reageren op actuele vragen en gebeurtenissen.

Hoofdstuk 4: Evaluatie van de beleidslijnen

In de beleidsnotitie 2007-2010 "Supportproject Volendam – er zijn voor wie het nodig is" van Mieke Nuijen is een zestal beleidslijnen vermeld. Hieronder wordt weergegeven welke aandacht in de loop van 2007 aan deze beleidslijnen besteed is. Het schuingedrukte deel van de tekst is steeds afkomstig van Nuijen.

1. Vernieuwing

Naast de al bestaande Denktank van het Supportproject, welke in 2007 5 maal bijeengekomen is, wordt een netwerk ontwikkeld tussen de verschillende actoren die betrokken zijn bij de nazorg. In dit netwerk worden de mogelijke en wenselijke vormen van nazorg besproken en gedefinieerd. Voor een dergelijk brainstormoverleg kunnen naast de diverse nazorgorganisaties ook andere belanghebbenden benaderd worden. Doel is het signaleren van veranderende trends in de maatschappij en het zoeken naar mogelijkheden om hier op in te spelen. Acties en activiteiten die voortkomen uit deze beraadslagingen dienen te passen binnen de kaders die door de subsidiënt zijn gesteld en zullen altijd met de nazorgregisseur worden afgestemd.

In het kader van deze netwerkbijeenkomsten zijn in 2007 diverse overleggen en bijeenkomsten, in samenwerking met de nazorgregisseur, georganiseerd. Zo heeft op 20 augustus een bijeenkomst plaatsgevonden met de leden van het beleidsoverleg Psychosociale nazorg. Deze bijeenkomst heeft nog geen vervolg gekregen, het initiatief hiertoe ligt bij de gemeente. Op 23 april en 28 augustus hebben bijeenkomsten plaatsgevonden met alle nazorgorganisaties in Volendam. Een van de belangrijkste conclusies hiervan was de noodzaak tot onderzoek betreffende de toekomstverwachtingen. Het Supportproject heeft dit ter harte genomen en is in contact getreden met de stichting Impact. Een vaste structuur van netwerkbijeenkomsten voor de totale nazorg is tot op heden nog niet geregeld: de tussentijdse vervanging van de nazorgregisseur vormde in dit verband geen positieve factor. Naar aanleiding van de uitkomsten van het overleg met Impact zal verzocht worden de regiegroep opnieuw bijeen te roepen.

Ook is het Supportproject bezig te onderzoeken welke activiteiten interessant zijn voor de jongeren. Hiertoe hebben de coördinator en de nazorgregisseur een gesprek gehad met 2 leden van deze doelgroep, die vanwege hun werkzaamheden voor de BSNV op de hoogte zijn van de situatie binnen deze groep. Hieruit kwam naar voren dat de activiteiten op kleine schaal voor de jongeren niet interessant zijn. Dit betreft dan dingen die zij op eigen gelegenheid, met hun eigen vriendengroep kunnen organiseren. Bovendien geven de jongeren aan dat zij niet als groep getroffen en aangesproken willen worden. Een suggestie van deze gesprekspartners was een grote bijeenkomst, bijvoorbeeld een popconcert, te organiseren.

In 2007 is voor de jongeren die deelnemen aan de sportgroep een dag in Snowworld – Landgraaf georganiseerd. Zij zijn 's morgens vroeg met eigen auto's vertrokken, hebben een paar uur geskied en zijn na een uitgebreide lunch teruggekeerd naar Volendam. Daar hebben zij deze dag gezamenlijk afgesloten.

Een ander project, gericht op vernieuwing, is de 24-uurs bereikbaarheid. Dit project is reeds besproken in hoofdstuk 2.

2. Onderzoek

Terugkerend onderzoek naar behoeften onder de doelgroepen van het Supportproject is een conditio sine qua non. Accenten in onderzoek zullen zijn: monitoring van activiteiten, kwaliteitsmeting, inventarisatie van toekomstige behoeften aan ondersteuning, trendwatching. Resultaten zullen teruggekoppeld worden naar de officiële overlegvormen en de nazorgregisseur.

Er is contact gelegd met Stichting Impact om te kijken of het mogelijk is een internationale conferentie of onderzoek te wijden aan het onderwerp: welke nieuwe behoeften van getroffenen zullen in toekomstige jaren ontstaan. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de situatie in Ierland. Na de brand die daar plaats heeft gevonden heeft totaal geen nazorg plaatsgevonden. Het betreffende pand is platgegooid en opgeruimd, waardoor een herdenkingsplek ontbreekt. Vraag is wat dit voor gevolgen heeft gehad, hoe de situatie van de getroffenen daar nu is.

De BNMO (Bond Nederlandse Militaire en Oorlogsgetroffenen) heeft voor medewerkers van het Supportproject een lezing gehouden. De bond heeft veel ervaring met slachtoffers van trauma's en het verloop hiervan in de tijd. Het plan is dan ook meer met hen samen te werken om onze kennis te vergroten.

De Stichting Impact is in staat om beschikbare informatie over vele rampen die de laatste jaren op diverse plaatsen in de wereld hebben plaatsgevonden, te verzamelen en te interpreteren. Ook een evaluatie van bijvoorbeeld de nazorg in Enschede kan daarin worden meegenomen. In dit verband heeft het Supportproject aan Impact voorgesteld een wetenschappelijk literatuuronderzoek te laten verrichten teneinde de beoogde kennis en inzichten te verzamelen.

3. Verbetering aanpassing activiteiten

De resultaten van de denktankbijeenkomsten en van de onderzoeken zullen worden gebruikt om het ondersteuningsaanbod te verbeteren, te actualiseren en te laten aansluiten bij de dan geldende behoeften.

Gebleken is dat één van de moedergroepen niet meer voldeed aan de wensen en verwachtingen, zowel van de begeleiders als van de lotgenoten. Dit signaal is opgepakt door de Denktank, waarna deze moeders zijn benaderd om te horen welke behoeften zij hadden. Op basis van de uitkomsten is besloten een doorstart in gewijzigde vorm te laten plaatsvinden. Dit zal begin 2008 zijn beslag vinden.

Daarnaast bleken ook de supportgroepen in hun oude vorm niet meer te voldoen. Ook daar heeft een reorganisatie plaatsgevonden, die in 2008 zijn nut moet gaan bewijzen.

4. Loslaten / afbouwen of continueren?

Op basis van onderzoeks- en ervaringsgegevens zal in de loop van 2008 worden vastgesteld of, en zo ja in hoeverre, het Supportproject als categorale voorziening in een behoefte blijft voorzien. De gegevens worden ter beschikking gesteld aan de diverse spelers in het nazorgveld, met name aan de nazorgregisseur. Binnen de huidige organisatieopzet van de nazorg is zij verantwoordelijk voor de evaluatie waarin bepaald zal worden of het Supportproject in behoeften voorziet. Ook de mening en inschatting van de

professionals van alle nazorgorganisaties zijn hierbij van groot belang. Het nut van het Supportproject moet kunnen worden aangetoond, bij voorkeur aan de hand van cijfers. Waar die (nog) ontbreken omdat nazorg na een ramp nog als fenomeen in de kinderschoenen staat, spelen ook minder harde criteria mee. Echter, indien het nut niet aantoonbaar is, moeten we - een afbouwperiode in acht nemend - de moed hebben om te zeggen dat het goed gaat met de getroffen en dat de inzet van het Supportproject niet langer nodig is.

5. *Anne Frank functie*

Maatschappelijke invloed uitoefenen door gerichte acties. De ontwikkelingen die van belang zijn voor getroffen en betrokkenen in de lokale samenleving opvangen en waar nodig actie ondernemen. Voorbeeld van deze functie is het door een supporter ontdekken van een filmpje met expliciete beelden van de rampnacht op You Tube. Hem bereikte het signaal dat dit filmpje, geplaatst door een niet-Volendammer die dacht dat de ramp lang genoeg geleden was, veel indruk maakte op getroffen die het gevonden hadden. Nadat dit signaal afgegeven is, is middels bemiddeling van het WMO+ loket, het filmpje verwijderd.

6. *Organisaties ondersteunen*

Het Supportproject ziet als één van zijn taken het inzetten van zijn vrijwilligers voor activiteiten van collega-instellingen. Deze inzet zal soms een structureel karakter kunnen krijgen. Een voorbeeld is het reeds bestaande beheer van het voorgedeelte van de Wirwarbar dat als expositieruimte voor amateurkunst is ingericht. Ook in de herdenkingsruimte die op de bovenste verdieping van het pand Haven 154-156 moet komen, kunnen de supporters een grote rol vervullen. Hierbij kan gedacht worden aan dagelijks beheer, aan het geven van rondleidingen en informatie of aan het bemensen tijdens openingstijden.

Een ander voorbeeld is de samenwerking met Moedige Moeders, die gestalte krijgt door koppelingen van supporters met zowel jongeren als moeders uit hun doelgroep. Raakvlak tussen Supportproject en de Moedige Moeders is de communicatie naar de samenleving. Beide organisatie streven na duidelijk te maken dat het praten over problemen en het zoeken van hulp goede zaken zijn, binnen de gesloten gemeenschap die Volendam vormt. Daarnaast is in diverse onderzoeken aangegeven dat één van de problemen die op de langere termijn na een ramp optreden, middelengebruik is (o.a. KPMG-rapportage "Eindrapport evaluatie CRN Het Anker, evalueren voor de toekomst"). Vaak zal moeilijk te bepalen zijn of middelengebruik rampgerelateerd is. Maar zelfs als gebruik al van voor de ramp dateert, kan het gebruik verergerd zijn door de gebeurtenissen.

Ook voor de organisatie die de herdenking van de ramp organiseert, zouden de supporters veel kunnen betekenen. Dit wordt in 2008 opgepakt.

De supporters hebben in de loop van de jaren een schat aan informatie en ervaring opgedaan, die ruim ingezet kan worden. Het niet gebruiken van deze bron zou een verspilling van middelen zijn. In de toekomst zou zelfs gedacht kunnen worden aan het aanboren van andere subsidiestromen, om de kennis en inzet van de supporters mede in te zetten voor andere organisaties die werken op het maatschappelijk vlak. Hiervoor is belangstelling getoond vanuit diverse organisaties, te weten de Moedige Moeders, Eveen Mantelzorg en Invident.

Hoofdstuk 5: De toekomst van het Supportproject

Zoals eerder gezegd is het Supportproject uniek. Om dit in stand te houden, is er voor de toekomst een aantal wensen. Wat willen we verder bereiken en wat hebben we daarvoor nodig?

- Korte en krachtige beleidslijnen: Het Supportproject is een project dat ontstaan is als een reactie op een gebeurtenis. Het initiatief is snel genomen en gehele tijd van haar bestaan wordt gekenmerkt door het snel inspelen op gebeurtenissen. Er is geen lange weg van formele goedkeuring nodig om actie te kunnen ondernemen. Dit is een sterk onderdeel van de bedrijfsvoering en het is ook iets waardoor de vrijwilligers gestimuleerd worden. Signalen komen binnen, oplossingen worden in overleg gezocht. Proefondervindelijk wordt bepaald of projecten en activiteiten voldoen aan de verwachtingen die er vooraf waren. Dit kan allemaal uitgetest worden op een niet-kostbare manier, omdat vrijwilligers het leeuwendeel van het werk verzetten, ondersteund door professionals.
- Nieuwe initiatieven: De genoemde korte en krachtige beleidslijnen laten de mogelijkheid tot het snel nemen van initiatieven/acties. Hierbij is het van belang dat kaders aangegeven worden door de subsidieverstrekkingen. Binnen deze grenzen kan het Supportproject, in samenwerking met de overige nazorgpartijen en gebruik makend van de informatie uit de samenleving, nieuwe dingen initiëren.
- Onderzoek: Binnen de Denktank van het Supportproject is in de loop van 2007 het voornemen ontstaan om de wetenschap in te schakelen bij het ontwikkelen van een visie op de toekomst van het project. Hiertoe is de volgende opzet gedacht:
 1. Organiseren van internationaal congres van ramp- en nazorgdeskundigen met de nadruk op onderzoek naar het belang van nazorg op langere termijn.
 2. Internationaal literatuuronderzoek laten verrichten naar wetenschappelijke publicaties over rampen en de nazorg ervan, wederom met de nadruk op het belang van nazorg op langere termijn.
 3. Diepte-interviews met slachtoffers en getroffen personen organiseren, in een wetenschappelijk verantwoord kader, bedoeld om inzicht te krijgen in de werkelijke toekomstverwachtingen van deze doelgroep. Die kunnen verschillen van de ferme en sociaal-wenselijke uitspraken die zij zelf doen over hun toekomst.

Deze voorstellen zijn ingebracht in de Regiegroep en die heeft ze overgenomen. Februari 2008 is contact gelegd met de Stichting Impact die het plan zeer belangstellend heeft ontvangen. Binnenkort volgt uitsluitel hierover. Daarnaast wordt gedacht aan het leggen van contacten met de Brijderstichting om te praten over rampgerelateerd drugsgebruik en met de Brandwondenstichting om na te gaan of er verschillen zijn tussen individuele brandwondenslachtoffers en de groep brandwondenslachtoffers die na de ramp ontstaan is.

- Samenwerking nazorgorganisaties: na de opheffing van Het Anker en de splitsing van de professionele en de vrijwillige nazorg, is samenwerking tussen de verschillende nazorgorganisaties des te belangrijker geworden. Het doorgeven van wederzijdse kennis en informatie is onontbeerlijk voor het goed

uitvoeren van de nazorg. Daarnaast moet een wij-gevoel gecreëerd en onderhouden worden. Met zijn allen staan we voor een goede nazorg, op alle vlakken. Iedereen moet de bereidheid hebben hiervoor tijd en middelen vrij te maken.

- In de KPMG-rapportage 'Eindrapport evaluatie CRN Het Anker' wordt aanbevolen om na de opheffing van Het Anker binnen de gekozen opzet van de nazorg een regiefunctie in het leven te roepen om de continuïteit van de nazorg te sturen en te bewaken. Deze regiefunctie is door omstandigheden laat ingevuld en inmiddels heeft ook een wisseling van functionaris plaatsgevonden. Zoals het er nu uitziet, zal deze functie vervuld worden tot en met juni 2008. Voor de tussenevaluatie wordt zorggedragen. Naar onze mening zal de gemeente invulling moeten blijven geven aan de haar toegewezen regiefunctie, teneinde afstemming en continuïteit van de nazorg te waarborgen. Het Supportproject wil zijn gegevens altijd ter inzage geven en ook initiatief nemen tot uitwisseling van gedachten. Echter, de invulling van de taken, binnen de door de subsidieverstrekker aangegeven kaders, kan en mag niet worden bepaald door de gemeente, daarin is het Supportproject autonoom. Zoals Mieke Nuijen duidelijk schrijft in het Beleidsplan 2007-2010, is het juist de kracht van het Supportproject dat het ad hoc kan reageren op problemen, zonder daartoe eerst toestemming van instanties elders te moeten afwachten. Het Supportproject is in afwachting van een overleg met de gemeente om de genoemde kaders duidelijk te krijgen. Verder is het benieuwd naar de visie van de gemeente op zijn regierol.
- Communicatieplan: Voor de samenwerking van de nazorgorganisaties is een goed communicatieplan belangrijk. Het gezicht van de nazorg en de meningen hierover binnen de gemeenschap worden mede bepaald door de communicatie naar buiten toe. Met name het proberen te beïnvloeden van de meningen van de samenleving over het nodig zijn van hulp, vraagt om een gedegen plan van aanpak. De nazorgorganisaties zijn het er over eens dat een grote groep getroffen niet bereikt wordt en dat het vragen om hulp niet normaal lijkt te zijn. Vanuit preventief oogpunt is het van belang de totale bevolking te bereiken, waarbij de boodschap moet zijn dat het normaal is dat mensen hulp en steun nodig hebben, dat die hulp er is en hoe die te verkrijgen is. Door deze boodschap aan de gehele bevolking te richten, hopen we de ramp en de gevolgen daarvan onder de aandacht te brengen en ook de groep mensen te bereiken die zich in het verleden niet gemeld hebben of zich weer afgemeld hebben.
- Uniek project: Het Supportproject is een uniek vrijwilligersproject. Het ontstaan van een dergelijk initiatief, naar aanleiding van een in de samenleving ingrijpende gebeurtenis, is een voorbeeld voor de toekomst, mochten er andere rampen gebeuren. De opgedane kennis en ervaring moet overgedragen kunnen worden, indien nodig.
- Behoeftepeiling en monitoring: Het is belangrijk om de behoefte te blijven peilen en deelname aan activiteiten en groepen te monitoren. Indien er geen behoefte blijkt te bestaan, getroffen niet of nauwelijks een beroep doen op de steun van het Supportproject, dan heffen we onszelf op. Het is niet de bedoeling om de getroffen problemen aan te praten, hulp moet niet door de strot geduwd worden. Vooralsnog lijkt hier echter geen sprake van te zijn. Na het overgangsjaar 2006, toen velen twijfelden of de nazorg de opheffing van Het Anker wel zou overleven, heeft het Supportproject zich in 2007

gepresenteerd als een actieve organisatie die prima in staat is zijn eerdere werkzaamheden voort te zetten. Vooralsnog ziet het er niet naar uit dat de steunvraag duidelijk afneemt.

- Herinrichting van het pand Haven 154-156: de werkzaamheden rond de herinrichting van het pand Haven 154 – 156 liggen al een tijd stil. Over de oorzaken hiervan wordt veelvuldig gediscussieerd. Dit laat onverlet dat de herinrichting voor een grote groep slachtoffers en getroffen en van groot belang is. Het Supportproject vindt dat het maken van een herdenkingsplek nodig is, zelfs niet langer op zich kan laten wachten, gezien het belang ervan voor een grote groep mensen. De supporters kunnen op deze gedenkplek veel werk verrichten, zowel bij de inrichting als bij de dagelijkse gang van zaken. Zij kunnen bijvoorbeeld het pand bemensen tijdens openingsuren en er een informatieve functie vervullen voor bezoekers. Vooruitlopend op het realiseren van deze herinrichting heeft het Supportproject al twee keer een valse start gemaakt met een project voor en door de jongeren, het Fotoproject. Voor dit project is een tijdpad nodig, om de foto's bij opening van recente datum te laten zijn. Omdat er geen voortgang is, is dit project weer geparkeerd. Helaas is dit geen goede reclame naar de sponsor van dit project, die al lang geleden geld beschikbaar heeft gesteld. Daarnaast is het enthousiasme van de werkgroep, waarin zowel supporters als getroffen en zitten, moeilijk hoog te houden als er geen actie ondernomen kan worden. Dat is jammer, want het fotoproject is een uitgelezen manier om jongeren bij de nazorg te betrekken.

Hoewel de missie van Het Supportproject er op gericht is nazorg te bieden die er uiteindelijk toe leidt dat het zichzelf overbodig maakt, gaan we er voorlopig nog van uit dat steun aan de getroffen en nog jarenlang nodig zal zijn. Dit zal voor slechts een deel van de getroffen en gelden en bovendien bij periodes optreden. Vaak zal een probleem ontstaan nadat er iets gebeurt in het leven van een getroffene, of als men in een andere levensfase belandt. Veel van de taken van het Supportproject zijn afhankelijk van de mate waarin deze hulpvraag optreedt. De signalen wijzen er op dat er nog veel verborgen leed is. Het behoort tot de missie van het Supportproject om een laagdrempelige organisatie te zijn, die hierop in kan spelen en er begrip voor kan kweken. Veel hangt af van de mate waarin de getroffen en steun nodig hebben en deze kunnen en willen vragen.

Hoofdstuk 6: Financieel verslag Supportproject 2007

Kosten en opbrengsten van CBW-activiteiten

<u>Nazorg Nieuwjaarsbrand</u>			
	Begroting 2007	Rekening 2007	Rekening 2006
<u>Personeelskosten</u>	0,00	32.390,37	0,00
<u>Organisatiekosten</u>	0,00	11.357,50	0,00
<u>Productie- en materiaalkosten</u>			
Advertentiekosten	0,00	0,00	0,00
Materialen, gereedschap, etc.	0,00	13.325,44	0,00
Werk door derden	0,00	9.246,65	0,00
Overige activiteitenkosten	0,00	0,00	0,00
Inkoopwaarde omzet buffet	0,00	0,00	0,00
	0,00	66.319,96	0,00
<u>Baten</u>			
Contributies	0,00	0,00	0,00
Eigen bijdragen	0,00	0,00	0,00
Sponsoring	0,00	- 10.000,00	0,00
Bijdragen en giften	0,00	0,00	0,00
Speelattributen	0,00	0,00	0,00
Omzet Buffet	0,00	0,00	0,00
Subsidie Gem. Edam-Volendam	0,00	- 55.384,50	0,00
	0,00	- 65.384,50	0,00
<u>Totaal lasten min baten</u>	0,00	935,46	0,00

Bijlage 1: Overzicht individuele koppelingen supportproject, december 2007

Actieve supporters, uniek: 51 personen

	I. officieel ontstaan	II. Nieuw, officieel ontstaan	III. officieus ontstaan	IV. Contacten in samenleving	V. Geen individuele contacten	VI. Overig	Totaal aantal supp.
Individuele contacten	17 koppelingen met individuen door 12 supporters 3 koppelingen met gezinnen door 3 supporters. Dit betreft 13 unieke supporters.	2 koppelingen, 2 supporters	4 contacten, 2 supporters	15 supporters	15 supporters		47
Leiding lotgenotengroepen *	6			4	7	1	18
Contacten in de directe leefomgeving, niet formeel ontstaan	Categorie IV heeft op de vraag naar individuele koppelingen spontaan aangegeven deze niet te hebben, maar wel veel contacten te onderhouden. Zij geven aan dat zij binnen hun leefomgeving (familie, vrienden, kennissen, werk, sportclubs, tijdens uitgaan of boodschappen doen) regelmatig gesprekken hebben met getroffen. Dit zijn gesprekken die langdurig en intensief van aard kunnen zijn. Verwacht mag worden dat dergelijke contacten voor de overige categorieën ook bestaan, hoewel zij slechts de formele contacten hebben gemeld.						
Projecten **	3	1	2	4	7	1	18
Activiteiten ***	1		1	2	4		8
Stand by				8	3	4	15
Stille supporters, sinds 2007						4	4
stille supporters, tot 2007						64	64

* **Lotgenotengroepen** Vadersgroep, Moedergroep, Moedergroep Heliomare, Hulpverleners van het eerste uur, Brussen, Sportgroep jongeren Grootoudergroep

** **Projecten** Denktank, 24 uren bereikbaarheid, Calamiteitenteam, fotoproject

*** **Activiteiten** Fietstocht moeders, seizoensafsluiting ouders, kookavond vaders, kerststukjes maken moeders, skiclinic jongeren

Bijlage 2: Verantwoording activiteitenplanning 2007

Doelgroep lotgenoten

Jongeren

Activiteiten	Door / Voor wie	deeln.	Bijzonderh.	Werkelijk aantal deelnemers
Kookcursus (1 avond)	Jongeren	20		niet doorgegaan
Sportproject (2x per week)	Jongeren	8		16 deelnemers, 1 supporter

Vaders en moeders van zichtbaar en niet zichtbaar getroffen

Lotgenotengroepen ouders	Door / Voor wie	deeln.	Bijzonderh.	Werkelijk aantal deelnemers
Vadergroep	Supportproject, Lotgenotenwerkgroep	10	9x per jaar	4x, gemiddeld 10 deelnemers
Moedergroep Heliomare: 1x per maand	Supportproject, Lotgenotenwerkgroep	10	12x per jaar	9 bijeenkomsten, gemiddeld 8 deelnemers
Eerste lotgenotengroep moeders met zichtbaar en niet zichtbaar getroffen jongeren.	Supportproject, Lotgenotenwerkgroep	10	4x per jaar	2x, gemiddeld 8 deelnemers
Tweede lotgenotengroep moeders met zichtbaar en niet zichtbaar getroffen jongeren.	Supportproject, Lotgenotenwerkgroep	10	4x per jaar	deze groep bestaat niet meer
Activiteiten oudergroepen	Door / Voor wie	deeln.	Bijzonderh.	Werkelijk aantal deelnemers
Gemiddeld 1 activiteit per moedergroep	Moedergroep i.s.m. lotgenoten werkgroep	Gemiddeld 20		Dagje uit voor moeders getroffen jongeren, fietstocht met picknick, 13 moeders, 3 supporters
	Supportproject, Lotgenotenwerkgroep			Maken kerststukjes. 16 moeders, 2 supporters
Afsluitende avond alle lotgenotengroepen	Supportproject, Lotgenotenwerkgroep	30		Avond vaders en moeders, 21 ouders + 3 supporters
Kookavond vaders				18 ouders, 2 supporters
Activiteit vaders, wijnproefavond (eenmalig)	Vaders, lotgenoten werkgroep	10		verschoven naar 27-01-2008

Broers en zussen overleden jongeren

Bijeenkomsten/activiteiten	Door / Voor wie	deeln.	Bijzonderh.	Werkelijk aantal deelnemers
Lotgenotenbijeenkomst broers en zussen overleden jongeren (drie maal per jaar)	Supportproject, Lotgenotenwerkgroep	8	3x per jaar	Bijeenkomsten worden door begeleiders in eigen geheer georganiseerd.
Enmalige activiteit		8		Geen beroep op gedaan

Grootouders getroffen en overleden jongeren

Bijeenkomsten/activiteiten	Door / Voor wie	deeln.	Bijzonderh.	Werkelijk aantal deelnemers
Grootouderbijeenkomsten 3 à 4 maal per jaar, broodmaaltijd	Supportproject, Lotgenotenwerkgroep	14		1e bijeenkomst aant.deeln. onbekend, 2e bijeenkomst 12 deeln., 3e bijeenkomst 16 deeln.

Hulpverleners van het eerste uur

Bijeenkomsten/activiteiten	Door / Voor wie	deeln.	Bijzonderh.	Werkelijk aantal deelnemers
Lotgenotenbijeenkomst Hulpverleners van het eerste uur (vier maal per jaar)	Supportproject, Lotgenotenwerkgroep	10	4x per jaar	3 bijeenkomsten, gemiddeld 5 deelnemers
Eenmalige activiteit	Supportproject, Lotgenotenwerkgroep	10		Geen beroep op gedaan

Ouders van overleden jongeren

Bijeenkomsten/activiteiten	Door / Voor wie	deeln.	Bijzonderh.	Werkelijk aantal deelnemers
Lotgenotenbijeenkomst ouders van overleden jongeren	Supportproject, Lotgenotenwerkgroep	20	10x per jaar	Bijeenkomsten door begeleiders in eigen geheel georganiseerd.
Eenmalige activiteit moeders	Supportproject, Lotgenotenwerkgroep	10		Geen beroep op gedaan
Eenmalige activiteit vaders	Supportproject, Lotgenotenwerkgroep	10		Geen beroep op gedaan

Doelgroep supporters

Cursussen en bijeenkomsten supporters

Activiteiten	Door / Voor wie	deeln.	Bijzonderh.	Werkelijk aantal deelnemers
Plenaire bijeenkomst: alle nazorgorganisaties in verband met doorstart SP 06-07-2007	Supporters	40 per keer	WWZ-gelden	38 deelnemers Voor verdere bijzonderheden, zie bijlage.
Plenaire bijeenkomst BNMO gevolgen rampen op de lange termijn, 01-11-2007	Supporters		WWZ-gelden	32 deelnemers, Voor verdere bijzonderheden, zie bijlage.
Cursus contextuele benadering, 4 bijeenkomsten	Supporters	12	WWZ-gelden	5 bijeenkomsten, 14 deelnemers. Zie bijlage
Cursus omgaan met/begeleiden lotgenotengroepen, 5 bijeenkomsten	Supporters	12	WWZ-gelden	Verschoven naar 1e helft 2008, geld gereserveerd bij WWZ.
63 Supportersbijeenkomsten: 7 groepen, per groep gemiddeld 9x per jaar	Supporters	40, gem. 6 per x	63 x per jaar à 10 euro	25 bijeenkomsten, zie bijlage verantwoording groepen 2007, onder supportersgroepen
Afsluitavond	Supporters	50		Verschoven naar nieuwjaarsborrel, begin 2008
Overige bijeenkomsten				Stonden niet expliciet op activiteitenbegroting: 5x Denktank, 5x werkgroep lotgenotencontacten, 2x bijeenkomst nazorgpartijen

Projecten

Lotgenoten en supporters

Projecten/activiteiten	Door / Voor wie	deeln.	Bijzonderh.	Werkelijk aantal deelnemers
Themabijeenkomst doorstart SP in Pius X op 02-04-2007	Supporters / Lotgenoten	50		35 deelnemers
Lezing Delfos	Ouders overl. Jongeren			25 deelnemers
Foto expositie "foto's praten niet, foto's spreken" in pand Haven 154-156	Jongeren, deelnemers fotoexpositie	30	sponsors	ligt stil in verband met voortgang herinrichting pand Haven 154-156
Kunstproject "Een wir war van kunst"	Supporters	n.b.		Heeft geen doorgang gevonden
Cursus omgaan met calamiteiten inzake project Opvang bij Calamiteiten	Werkgroep omgaan met calamiteiten	12	WWZ-gelden	12 deelnemers
Project "Moedige Moeders"	Supporters	3		Diverse gesprekken met Gary Kok, 3 supporters begeleiden iemand uit de doelgroep
Preventiewerkgroep	Supporters	10		
Project "Interactieve ondersteuning"	Supporters	n.b.		
Project "24-uurs bereikbaarheid"	Supporters	15	training en telefoon	15 deelnemers
Project boek "Op de tweede plaats"	Yvonne Zwarthoed		sponsors	

Bijlage 3: Verantwoording groepen 2007

<u>Lotgenotengroepen</u>	<u>Begeleiders</u>	<u>Planning</u>	<u>Data bijeenkomsten</u>
Moedergroep	Ike Plat, Margreet de Boer	4x per jaar	14-3-2007, 19-09-2007
Vadergroep	Henny Karman, Jan Vlak, Ria Tol	1x per 6 weken	21-2-2007, 09-05-2007, 19-09-2007, 14-11-2007
Hulpverleners van het 1e uur	Marjolijn Smit, Kees Nieuwenboer, Gerda Schilder	4x per jaar	08-03-2007, 03-05-2007, 30-08-2007
Moedergroep Heliomare	Eliza Tol	1x per maand	30-01-2007, 27-02-2007, 27-03-2007, 24-04-2007, 29-5-2007, 26-06-2007, 25-09-2007, 30-10-2007, 27-11-2007
Grootouders	Griet Kramer, Jenny Veerman, Mia ter Horst, Corrie Nanninga, Martine Eeckhout, Bregt Velle	3x per jaar	28-02-2007, 26-4-2007, 29-11-2007
Broers en Zussen	Piet Reijers, Laura Steur	2x per jaar	onder eigen beheer begeleiders
Ouders van overleden jongeren	Geertje Schokker, Neelie Steur	1x per 6 weken	onder eigen beheer begeleiders
<u>Supportergroepen</u>	<u>Begeleiders</u>	<u>Planning</u>	<u>Data bijeenkomsten</u>
Ineke		1x per 6 weken	24-1-2007, 21-03-2007, 12-09-2007, 12-11-2007
Succes		10x per jaar	31-1-2007, 28-03-2007, 09-05-2007, 27-06-2007, 03-10-2007
Knuffeltje		1x per 6 weken	18-4-2007, 23-05-2007, 19-09-2007
Jetty		1x per 6 weken	23-4-2007, 19-09-2007, 17-10-2007
Cimorg		1x per 6 weken	10-01-07, 28-02-07, 18-04-07, 30-05-07, 24-09-07, 28-11-07
Moedige moeders		1x per 6 weken	Geen bijeenkomsten
Edam		1x per 6 weken	07-03-2007, 04-07-2007, 19-10-2007, 07-11-2007
<u>Overige bijeenkomsten</u>	<u>Begeleiders</u>	<u>Planning</u>	<u>Data bijeenkomsten</u>
Plenaire avond			2-4-2007, 06-07-2007, 1-11-2007
Denktank			5-1-2007, 23-04-2007, 11-06-2007, 27-08-2007, 29-10-2007
Werkgroep lotgenotencontacten			7-2-2007, 11-04-2007, 30-05-2007, 12-09-2007, 14-11-2007
Basisteam, training			25-4-2007, 14-05-2007
Bijeenkomst partners convenant			20-08-2007
Bijeenkomst alle partijen nazorg			23-04-2007 28-08-2007
Telefoontraining 24-uurs ber.			27-09-2007, 1e evaluatie 23-10-2007, 2e evaluatie 6-12-2007
Bijeenkomst rouwverwerking			02-10-2007

Bijlage 4: Deskundigheidsbevordering 2007

Activiteit	Inhoud	deelnemers
Training communicatief en effectief handelen bij calamiteiten en spanningsvolle situaties, door Malcolm Biezeveld.	Zorgverleners tijdens en / of na, tijdens calamiteiten en / of crisissituaties doet een groot beroep op iemands stressbestendigheid, frustratietolerantie, uithoudingsvermogen en communicatieve en sociale vaardigheden. Communicatie en emotiemangement zijn in deze situaties doorslaggevend. De training geeft inzicht in de essentie van conflicthantering en emotiemangement. Uitgangspunten zijn de methode van de geweldloze weerbaarheid en de communicatietheorie van Watzlawick. Bijeenkomsten op 25-04-2007 en 14-05-2007.	12
Lezing BNMO, door Laurens van der Schoor, 01-11-2007	Fysieke en psychische gevolgen van rampen op de lange termijn. In deze lezing werden de lichamelijke, psychische en lichamenlijk onverklaarbare klachten na een ramp behandeld, uitgezet op een tijdlijn. Gesproken is over soorten schade, soorten reacties en het PTSS. Verder over de benadering en behandeling van getroffenen. Er was veel ruimte voor vragen en de bijeenkomst is als zeer positief ervaren.	32
Cursus contextuele benadering, door Akbar Barani	Relaties binnen gezinnen en families: Inhoud van de cursus: Deze cursus begint met een universeel thema waarin ieder mens zich herkent, namelijk het kind zijn van je ouders; en het gaat vervolgens verder met aandacht voor het levensperspectief voor de volgende generaties. Deze benadering is gebaseerd op universele en primaire menselijke verbindingen, behoeften en bestaan. Een andere meerwaarde van deze benadering is dat de waarde van de relaties niet in de interacties gezocht wordt, maar in het verdienen van vertrouwen en rechten die de mensen voor voortzetting van hun relaties met anderen nodig hebben. In iedere relatie speelt loyaliteit een rol en deze wordt verdeeld in twee categorieën: - Horizontale loyaliteit is verworven uit gekozen relaties. - Verticale loyaliteit is een zijns-loyaliteit, de loyaliteit van ouder op kind door de generaties heen. Daarnaast zullen ook andere thema's die in aan de orde komen: Rechtvaardigheid van de relaties tussen mensen, balans tussen geven en ontvangen, verwerven van constructieve en destructieve rechten, ontvangen door te geven; balans tussen loyaliteitslijnen, meerzijdige partijdigheid en legaat en delegeat. De bijeenkomsten hebben plaatsgevonden op 10 en 22 oktober, 5, 14 en 21 november.	14
Lezing Martine Delfos, 02-10-2007	Deze lezing is specifiek georganiseerd voor de ouders van overleden jongeren, zowel brand- als nietbrand gerelateerd. Tijdens deze lezing is ingegaan op de verschillen tussen mannen en vrouwen in het omgaan met en het verwerken van rouw/verlies. Er komen regelmatig signalen dat dit thema binnen gezinnen speelt. Middels voorbeelden is aangegeven hoe verschillend mannen en vrouwen reageren op gebeurtenissen en wat de redenen zijn voor deze verschillen. Aangegeven is dat de voordelen die het andere geslacht heeft van zijn reactie ook van belang kunnen zijn voor jouzelf, dat beide reacties sterke en mindere sterke kanten hebben en dat je die niet aan elkaar moet opdringen maar er wel van zou kunnen profiteren. Het is goed alert te zijn op de verschillen zonder daar een oordeel over te hebben. Weten dat het verschil er is, geeft vaak ook handvatten hoe daar mee om te gaan. Deze avond was emotioneel en gaf diverse mensen nieuwe inzichten. Gezien de positieve ervaringen is om herhaling verzocht. Op 4 maart 2008 is een verdieppingsavond gepland.	25

Bijlage 5: Binnengekomen signalen 2007, geanonimiseerd

- Supporter: Naar aanleiding van diverse gesprekken die hij heeft, verzoekt deze supporter de mogelijkheid tot een 24-uurs bereikbaarheid te onderzoeken. Hem bereiken berichten dat de drempel voor de reguliere telefoondiensten te hoog zijn, maar dat mensen wel af en toe behoefte hebben aan een gesprek. Geen specifieke voorbeelden genoemd.
- Medewerker WMO+ (aangegeven op 12 juni): Tijdens de laatste rondleidingen in De Hemel in contact gekomen met iemand uit bredere kring. Deze gaf aan dat hij/zij nooit geconstateerd had dat er ook voor hen hulp mogelijk was geweest en had daar toch wel behoefte aan.
- Supporter, begeleider sportgroep: (aangegeven op 6 juli): Er is een groep jongeren die buiten beeld blijft, zich afzondert. De jongeren die wel hulp gezocht hebben in het begin, zijn nu wel klaar met BSNV en Supportproject, maar die andere groep zal in de toekomst wel hulp nodig hebben. Dit is een groep die uit het zicht is verdwenen. Dit geldt vooral voor een groep meiden. Zij hebben veel klachten, zitten nooit lekker in hun vel, voelen nog steeds paniek als er bijvoorbeeld kaarsen branden.
- Supporter, begeleider sportgroep: (aangegeven op 6 juli): Verwacht in de toekomst problemen bij de groep jongeren die geen relatie krijgen, die overblijven.
- Supporter (aangegeven op 17 juli): Met betrekking tot directe familie: Horen tot de groep niet lichamelijk getroffen maar hebben heel veel ellende van dichtbij gezien, binnen vriendengroep dochter. Hebben op zich leven wel op de rails, maar zodra er iets naars gebeurt, komt alles weer boven. Reageren dan vaak agressief. Hij verwacht dat er zeker periodes gaan komen waarin zij de toegang tot hulp moeten kunnen hebben.
- Supporter: Vertelde over reacties van zichtbaar getroffen en haar moeder naar aanleiding van een zeer onbehouwen opmerking van een man tegen de zichtbaar getroffen in een kroeg (juni 2007). Beiden waren helemaal ontdaan, evenals hun omgeving. De opmerking was (waarschijnlijk) niet brandgerelateerd maar wel gericht op het uiterlijk. De reactie was wel brandgerelateerd.
- Coördinator: Op verjaardag (09-08-2007) gehoord over jongen die zich opsluit in slaapkamer, geen werk meer heeft en sociale contacten al sinds brand heeft verwaarloosd. Jaagt verkregen gelden er doorheen en lijkt erg depressief. Ouders maken zich zorgen, maar lijken hem niet te kunnen bereiken, ook al omdat hij zich ergert aan houding moeder (je moet dit, zou je niet eens dat, het is niet goed wat je doet).
- Supporter: Getroffene op vakantie gaf duidelijk aan zich heel onplezierig te voelen bij vuurkorf. Verwijderde zich van de situatie.
- Bijeenkomst lotgenotenbegeleiders: Maandag van kermis liep iemand verkleed rond als zwaargewonde, helemaal in verband gewikkeld. Getroffenen en omstanders reageerden hier geschokt en boos op.
- Supporter: Op internet staat sinds een maand een tien minuten durend filmpje met amateurbeelden van de rampnacht. Er zijn meerdere personen die herkenbaar in beeld komen en de opnames zijn erg confronterend. Hier moet actie in ondernomen worden. Onmiddellijk contact opgenomen met WMO-loket. Medewerker heeft via de mail contact opgenomen met de poster van de film en verzocht deze te verwijderen. Dit is vrijwel onmiddellijk gebeurd.
- Vadergroep
4 van de 7 vaders hebben problemen:
 - concentratieverlies, in ernstige mate, zodat (bij drie mannen) hun werk in het honderd dreigt te lopen
 - groot verlies van korte termijn geheugen, waardoor het al heel wat is als men één ding tegelijk goed kan doen
 - door dit alles groeiend gebrek aan zelfvertrouwen
 - veel stressTwee mannen hebben hulp gezocht/aangeboden gekregen en dat helpt ze erg goed. De anderen hebben we erop gewezen hulp te gaan zoeken/vragen als het aanhoudt of erger wordt.
- Deskundige BNMO geeft aan dat verwacht kan worden dat individuele problemen optreden.
- Mail gekregen van Volendamse moeder die elders woont, met verzoek NAW-gegevens van psychologe. Haar zoon had het erg moeilijk.

Bijlage 6: Managementsamenvatting KPMG

Eindrapport Evaluatie CRN Het Anker

juli 2006

Gemeente Edam-Volendam
Eindrapport Evaluatie CRN Het Anker
Juli 2006

Managementsamenvatting

Deze uitgebreide managementsamenvatting is de weerslag van het onderzoek naar de nazorg-functie in Volendam in de periode medio 2004 tot medio 2006. Het terugkijken op het functioneren van CRN Het Anker vanaf het moment van de Cafebrand is reeds beschreven in onze rapportage van januari 2005. De nu voorliggende rapportage begint bij de vraagstellingen van de fasen 2 en 3 van het onderzoek. Vervolgens worden de doelgroepen en doelstelling zoals in 2001 vastgesteld door de commissie Van Lidth de Jeude benoemd waarna de toekomstige behoefte van de doelgroepen in kaart wordt gebracht en wordt aangegeven welke betekenis dit heeft voor de nazorg-functie en de organisatie ervan.

De onderzoeksvragen:

Fase 2 was gericht op de volgende vragen:

1. Welke behoeften (en onzekerheden) zullen de doelgroepen in de toekomst hebben?
2. Wat zou de toekomstige doelstelling van de nazorg en Het Anker in de toekomst moeten zijn?
3. Hoe zou een toekomstig Anker er uit kunnen zien?
4. Heeft Het Anker de aanbevelingen uit het eindrapport van fase 1 opgevolgd en is het werkplan geïmplementeerd?

Fase 3 was gericht op de volgende vragen:

1. Welke nazorgproducten moeten in welke mate beschikbaar zijn in de periode na 2007?
2. Wat dient de daarbij behorende formatie te zijn?
3. Hoe zou de schets van een vernieuwde nazorgorganisatie (inclusief besturing) er uit kunnen zien?

Commissie Van Lidth de Jeude

De Commissie Financiële Afwikkeling Nieuwjaarsbrand Volendam (Commissie Van Lidth de Jeude) heeft in juni 2002 met definitie de doelgroepen van Het Anker afgebakend en een omvang aangegeven. Hieronder een overzicht van de doelgroepen en omvang.

Doelgroep	Definitie	Omvang
(Ernstige) slachtoffers	Slachtoffers zijn diegene die op het moment van het ontstaan van de ramp in het pand aan de Haven 154-156 in de gemeente Edam-Volendam aanwezig waren en als direct gevolg van de ramp letsel hebben opgelopen.	336
Naasten	Naasten zijn de directe familie (ouders, broers zussen) en partners van de slachtoffers. Ook de naasten van overleden slachtoffers vallen in deze groep.	343-1300

CRNFT5 HB/BW/RvdH/rb/hta/svh

Hulpverleners	De doelgroep hulpverleners bestaat uit hulpverleners van het 1 ^{ste} uur, te weten dienstverlenende EHBO-ers, politieambtenaren, ambulancepersoneel, (vrijwillige) brandweerlieden alsmede overige vrijwillige hulpverleners.	1780
Overige betrokkenen	Overige betrokkenen zijn personen in de nabije omgeving van de slachtoffers, vrienden, neven en nichten en grootouders (van slachtoffers of getroffen), leraren, vrijwilligers en medewerkers van AIC/Het Anker.	320

Tabel 1. Definitie en omvang van de doelgroepen. Bron: Advies ondersteuning en financiële tegemoetkomingen slachtoffers nieuwjaarsbrand Volendam, juni 2002

Deze definitie van de doelgroepen en omvang vormt het uitgangspunt voor de inventarisatie van toekomstige behoeften. Afwijkend van de aantallen van de Commissie Van Lidth de Jeude worden ook de jongeren aanwezig in de rest van het pand (Wir War en Blokhut) meegenomen in de groep naasten. Deze vallen wel binnen de definitie, maar hebben zich later gemeld en zijn daardoor als naaste aangemerkt. Het gaat hierbij om een groep van ongeveer 130 jongeren.

Doelstelling van het centrum voor reïntegratie en nazorg (2001)

De commissie Van Lidth de Jeude formuleerde in haar rapport de volgende hoofddoelstelling van het centrum voor reïntegratie en nazorg:

Het centrum voor reïntegratie en nazorg voorziet in een geïntegreerd nazorg- en dienstverleningsaanbod voor eenieder die getroffen is door de nieuwjaarsramp van 2001 in Volendam.

De commissie heeft uit deze hoofddoelstelling vervolgens de volgende deeldoelstellingen afgeleid:

- informeert en adviseert doelgroepen over het aanbod en de regelingen voor nazorg en reïntegratie;
- begeleidt doelgroepen;
- regisseert / coördineert de reïntegratie en de nazorg;
- registreert hulpvragen en hulpvragers en beheert gegevens die voor de nazorg belangrijk zijn.

Deze doelstelling en deeldoelstellingen zijn opgenomen in de statuten van Het Anker.

Ontwikkeling van Het Anker

Het Anker heeft in de periode tussen fase 1 en fase 2 (december 2005 en juni 2006) duidelijk gewerkt aan de verbeterpunten die in het eindrapport van fase 1 zijn opgenomen. Ondanks dat nog niet alle punten bereikt zijn, is er wel een concreet werkplan gemaakt. Dit werkplan wordt momenteel uitgevoerd en biedt betere mogelijkheden voor sturing.

Toekomstige behoefte aan nazorg

Uit de gevoerde gesprekken en beschikbare bronnen komt naar voren dat ten aanzien van een toekomstige behoeftebepaling de aandacht van Het Anker uitsluitend op de doelgroepen (ernstige) slachtoffers en naasten gericht moet zijn. Onder de naasten verdienen de ouders van overleden kinderen in het bijzonder de aandacht. Uit de gevoerde gesprekken en beschikbare bronnen komt verder naar voren dat de behoeften met uitzondering van de psychosociale behoeften exclusief gelden voor de (ernstige) slachtoffers. Sommige betrokkenen vragen zich af of de mogelijkheid zich voor kan doen dat doelgroepen, niet zijnde (ernstige) slachtoffers en naasten, in de toekomst toenemende behoeften hebben aan bepaalde nazorg als gevolg van de ramp. Het is daarom van groot belang om in de toekomst de ontwikkeling van de behoefte aan nazorg voor de hiervoor genoemde doelgroepen goed te monitoren en daarop vervolgens te anticiperen.

De ontwikkeling in de nazorgbehoeften laat voor alle aspecten in de afgelopen jaren een duidelijk dalende trend zien. Bij medische en praktische behoeften daalt de lijn naar een stabiel niveau, de verwachting is dat dit beeld zich in de toekomst voortzet. De medische behoeften laten een verhoogd stabiel niveau zien. De vraag naar psychosociale ondersteuning vertoont eveneens een dalende trend, maar de toekomst is lastig te voorspellen gezien de mogelijk latente behoefte. Een aantal getroffen en zal het, ten opzichte van het gemiddelde plaatje, mogelijk moeilijker krijgen en dreigt in de toekomst wellicht buiten de boot te vallen. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn bij getroffen en die, na verloop van tijd, geen afdoende beroep meer kunnen doen op hun ouders. Het is dus van het grootste belang om in de nazorg extra steun te kunnen bieden aan deze ernstige gevallen. Ook kunnen schommelingen in de nazorgbehoeften voorkomen. Het is belangrijk de toekomstige nazorg-functie zo in te richten dat hierop ingespeeld kan worden.

De omvang van de doelgroep is gelet op de definitie van de Commissie Van Lidth de Jeude behoorlijk omvangrijk. Het is belangrijk dat Het Anker focust op de relatief kleine doelgroep met ernstige psychosociale en/of lichamelijke problemen. Het gevaar bestaat anders dat er een omgekeerd effect optreedt. Dat wil zeggen dat een kleine groep mensen waar het relatief slecht mee gaat in de verdrukking komt ten opzichte van de grote groep mensen waar het relatief goed mee gaat. De erkenning van de relatief kleine groep getroffen en is daarbij belangrijk.

Voor de groep van (ernstige) slachtoffers is een forse daling in behoefte aan psychosociale nazorg te zien geweest. De toekomstverwachting is hier, gezien de grote onzekerheid, lastig te onderbouwen. Wel worden signalen uit andere doelgroepen, zoals hulpverleners, ontvangen dat de behoefte aan psychosociale nazorg daar mogelijk weer toe zal nemen. Goede monitoring van de ontwikkeling in nazorgbehoefte is daarom van groot belang. Het door de GGD uitgevoerde onderzoek sluit aan bij het hierboven gepresenteerde beeld. Voor de naasten is een sterke daling in de behoefte aan psychosociale nazorg te zien geweest, tot op het huidige verhoogde niveau ten opzichte van dat van voor de ramp. Voor de ouders van overleden kinderen geldt naar verwachting een uitgesteld patroon: zij zullen naar verwachting op een later moment een daling in psychosociale nazorg behoefte te zien geven.

Voor medische nazorg is de behoefte in grote lijnen sterk gedaald tot een stabiel verhoogd niveau t.o.v. de situatie voor de ramp. Een langdurige (mogelijk levenslange) grotere behoefte aan medische nazorg wordt verwacht voor de (kleinere) groep van ernstig verbrande slachtoffers. Voor praktische hulp geldt een vergelijkbare stabilisering tot boven het niveau van voor de brand. De behoefte aan nazorg op het gebied van scholing zal naar verwachting tot eind

CRNFT5 HB/BW/RvdH/rb/hta/svh

iii

*Gemeente Edam-Volendam
Eindrapport Evaluatie CRN Het Anker
Juli 2006*

2007 op sterk verhoogd niveau blijven, om daarna een flinke daling te vertonen. De behoefte aan nazorg rondom arbeid ligt momenteel onder het niveau van scholing, maar zal naar verwachting langer aanhouden om uiteindelijk verder af te nemen.

Bovenstaande geschetste ontwikkelingen hoeven niet op individueel niveau te gelden. Het is dus belangrijk om in de nazorg extra steun te kunnen bieden aan deze ernstige individuele gevallen. Omdat niemand weet hoe de toekomst eruit zal zien, is het verstandig om ruimte te houden om in te kunnen spelen op ontwikkelingen, ook wel 'pionieren' genoemd.

Functie van Het Anker

Op basis van de constatering zijn bijna alle betrokkenen het erover eens dat de huidige rol en functie van Het Anker dient te veranderen. De toekomstige rol en functie van Het Anker zal dan ook anders zijn dan de huidige rol en functie. Om spraakverwarring te voorkomen zal later in dit document dan niet meer gesproken worden over de functie van het toekomstige Anker maar over de toekomstige nazorg, die door de organisatie Het Anker vormgegeven kan worden

Doelstelling Toekomst

De visie op het bepalen van de toekomstige doelstellingen van Het Anker is gebaseerd op een aantal uitgangspunten. Deze uitgangspunten zullen hieronder worden uiteengezet. Vervolgens zal de toekomstige doelstelling van de functie van de nazorg worden beschreven.

De eerste vraag die beantwoord moet worden is of er na 2006 überhaupt nog behoefte is aan een 'nazorg-functie'. Zoals in de eerste stap van het onderzoek is gebleken, is de functie van de nazorg zeer waardevol voor de Volendamse gemeenschap. Hieronder wordt verstaan dat het bestaan van een herkenbare nazorg-functie voor de doelgroep een middel is om de ramp een plek te geven.

Eén van de aanleidingen om over de toekomst van Het Anker na te denken, is het door het Rijk beschikbaar gestelde budget. Dit budget is gegarandeerd tot en met 2006 en is bewust tijdelijk van aard. Bij een ramp ziet men vaak het volgende patroon. Nadat een ramp zich heeft voltrokken schieten de reguliere voorzieningen te kort om mensen individueel te kunnen helpen. Boven-reguliere nazorg, dat wil zeggen nazorg specifiek voor de ramp georganiseerd, is dan noodzakelijk. Na verloop van tijd kan de boven-reguliere nazorg afgebouwd worden, omdat dan de meeste vragen afgehandeld zijn. Ervaringen uit o.a. Enschede en Göteborg leren dat een 'nazorgorganisatie' minimaal 3 tot 5 jaar in stand gehouden moet worden.

Uit deze overwegingen komt het streven naar een efficiënte invulling van de nazorg naar voren. De verwachting is dat efficiëntie bereikt kan worden door delen van de nazorg door andere partijen (dan de toekomstige nazorg-functie) en reguliere instellingen te laten verzorgen. De toekomstige nazorg-functie heeft alleen bestaansrecht voor aspecten van de nazorg die niet door anderen ingevuld kunnen worden.

Een andere lijn van ontwikkelingen wordt gevonden in de doelgroepen en de zorgbehoeften. De algemene tendens is dat de zorgbehoefte afneemt, in sommige gevallen naar een stabiel niveau.

De leiding en medewerkers van Het Anker beseffen dat de organisatie (in de huidige vorm) een eindig karakter heeft. Voor delen van de doelgroep hoeft de Anker-functie niet te blijven bestaan. Wel staat buiten kijf dat de nazorg ook na 2006 op een goede manier ingevuld moet worden.

Het is nodig de doelstellingen van de toekomstige nazorg-functie (blijvend) op deze ontwikkelende vraag aan te passen. De zorgbehoefte is immers dynamisch en kan in de loop van de tijd verschuiven.

In de nazorg spelen naast de toekomstige nazorg-functie verschillende partijen een rol. Bij de vaststelling van wie welke aspecten van nazorg uit zou moeten voeren, spelen ook aanvullende criteria een rol. Zo moet gestreefd worden naar kwalitatief goede nazorg. Meer specifiek, het overbrengen van taken van de toekomstige nazorg-functie naar anderen moet alleen gedaan worden met behoud (of toename) van professionele kwaliteit.

Ook speelt de eigen verantwoordelijkheid van de Volendamse gemeenschap zelf een rol. Er wordt door sommige partijen aangegeven dat nu, ruim vijf jaar na de ramp, nadrukkelijker dan voorheen uitgegaan mag worden van de eigen verantwoordelijkheid van de Volendamse gemeenschap. Door verschillende gesprekspartners wordt gesteld dat het nemen van de eigen verantwoordelijkheid door de Volendamse gemeenschap na verloop van tijd sterker zou moeten worden ten opzichte van de steun vanuit het Rijk. Daar waar mogelijk zullen de getroffen en met hen de Volendamse gemeenschap nu zelf invulling moeten geven aan de nazorg. Dit neemt overigens niet weg dat het deel van de nazorg dat niet door de Volendamse gemeenschap zelf verzorgd kan worden op een andere manier georganiseerd en/of gefinancierd zal moeten worden.

De toekomstige doelstellingen van de nazorg-functie worden in grote mate bepaald door de doelgroepen waar het zich op zou moeten richten en de zorgbehoeften die in deze groepen leven.

Uit het onderzoek van fase 2 blijkt dat de doelgroepen waar Het Anker zich momenteel op richt in de toekomst ingekaderd kunnen worden. Uit de gesprekken met diverse deskundigen bleek dat er een duidelijke inkadering nodig is. De toekomstige nazorg moet zich voornamelijk richten op de (ernstige) slachtoffers en hun naasten, inclusief de ouders van overleden kinderen.

Er leeft naast het inspelen op de verwachte behoeften van de doelgroepen nog een andere wens: de kennisfunctie van Het Anker wordt meerdere malen door de gesprekspartners benoemd. De gegevens over cliënten en kengetallen over de nazorg zijn door Het Anker opgebouwd. Deze gegevens zijn voor meerdere doeleinden van belang. Daarbij kan, naast het ondersteunen van de operationele nazorg, gedacht worden aan onderzoek en beleid. Er zal gewaarborgd moeten worden dat de opgebouwde gegevens na 2006 goed beheerd en gebruikt worden.

Bovenstaande bevindingen en uitspraken van deskundigen en betrokkenen kunnen worden samengevat in de volgende toekomstige doelstelling van de toekomstige nazorg-functie. Daarbij wordt opgemerkt dat dit nog niet weergeeft hoe dit georganiseerd zou kunnen worden.

De toekomstige nazorg-functie heeft als doelstelling het uitvoeren van die onderdelen van de benodigde nazorg die niet door andere partijen uitgevoerd (kunnen) worden

De toekomstige nazorg-functie heeft als (ingekaderde) doelgroepen, bij haar taken in de nazorg: de (ernstige) slachtoffers en de naasten, inclusief de ouders van overleden kinderen.

De toekomstige nazorg-functie zal een herkenbare positie krijgen, met als taken:

1 professioneel begeleiden (inhoudelijk) van het supportersproject;

CRNFT5 HB/BW/RvdH/rb/hta/svh

v

Gemeente Edam-Volendam
Eindrapport Evaluatie CRN Het Anker

Juli 2006

2 informeren en adviseren van (ernstig) getroffen over regelingen, praktische zorgbehoeften en scholing & arbeid; (de adviesfunctie wordt hier als escalatiekanaal bedoeld)

3 bieden van operationeel casemanagement en bemiddeling voor diegenen die hier zonder de hulp van de toekomstige nazorg-functie geen invulling aan kunnen geven (escalatiekanaal);

4 monitoren van de doelgroep en de invulling van de zorgbehoefte door de geboden nazorg;

5 beheren van gegevens die voor nazorg belangrijk zijn (kennisfunctie).

Bij onderdeel 2 en 3 van deze doelstelling wordt de term escalatiekanaal gebruikt. Daarmee wordt bedoeld dat de dienst die hoort bij punt 2 en 3 alleen beschikbaar komt voor dát gedeelte van de doelgroep die dat echt nodig blijkt te hebben.

Organisatie

Hiervoor is de doelstelling van de toekomstige nazorg-functie en de verwachte behoefte aan nazorg geschetst. Vanuit deze uitgangspunten is een voorstel gemaakt over de organisatie en besturing van de toekomstige nazorg-functie. Voor de organisatievorm zijn 5 mogelijke organisatievormen geschetst. Deze vormen zijn door de deelnemers van de workshops als een volledig spectrum van organisatievormen beschouwd. Deze 5 organisatievormen zijn:

- 1 het Anker volledig opgetuigd laten voortbestaan;
- 2 het Anker in afgeslankte vorm zelfstandig;
- 3 de nazorg onderbrengen in een WMO loket bij de gemeente;
- 4 het Anker als vrijwilligersorganisatie;
- 5 het Anker volledig opheffen.

Aan de hand van opgestelde criteria voor de organisatie en de dienstverlening en toetsing van de organisatievormen bij de deelnemers van de workshops is een analyse gemaakt van de organisatievormen. Uitgaande van de analyse en rekening houdend met de specifieke eigenschappen van de situatie in Volendam is een scenario opgesteld. Dit scenario is een combinatie van twee van de genoemde organisatievormen.

Het scenario waarin een WMO loket wordt aangevuld met een vrijwilligersorganisatie kan een werkbare invulling geven aan de wensen van de partijen in dit onderzoek. Beide afzonderlijke organisatievormen hebben voor- en nadelen. De combinatie van beide vormen kan sterk zijn. KPMG stelt voor om de WMO constructie in te vullen met een 'apart loket' voor getroffensten van de Nieuwjaarsbrand. Dit betekent dat budget geoormerkt wordt en dat de diensten door herkenbare personen worden aangeboden (WMO+ variant). Daarnaast verdient het aanbeveling om de organisatie van de nazorg binnen de WMO opzet van de gemeente te laten vallen: integratie in de totale gemeentelijke WMO-constructie heeft voordelen, bijvoorbeeld voor continuïteit, kwaliteit en kosten van de dienstverlening. Over de gewenste locatie van het loket voor de nazorg lopen de meningen uiteen. KPMG stelt voor te zoeken naar een werkbare (mogelijk gefaseerde) oplossing, waarbij de gebouwen en locaties van de gemeente benut worden.

De omvang van de behoefte aan nazorg kan schommelen. Dit kan via monitoring van de behoefte cijfermatig geconstateerd worden. Als blijkt dat intensivering optreedt, komt er druk te staan op de instelling om formatie aan te vullen. De inrichting van de organisatie zou er daarom op gericht moeten zijn om flexibel te kunnen inspelen op de gevolgde ontwikkelingen in de nazorgbehoefte.

Gedurende het onderzoek heeft een denktank bestaande uit vertegenwoordigers van de belangenverenigingen (SSNV, BSNV) en CRN Het Anker haar energie gericht op de vraag hoe de nazorg-functie in Volendam volgens haar het beste georganiseerd zou kunnen worden. De voorlopige uitkomsten uit die denktank zijn met KPMG besproken in een workshop waarbij ook een vertegenwoordiging van de gemeente Edam-Volendam aanwezig was. KPMG heeft de uitkomsten getoetst aan het hiervoor geschetste advies. De uitkomsten komen in grote lijnen neer op de eerder geschetste WMO+ variant aangevuld met inkoop cq onderbrengen van enkele activiteiten bij andere (vrijwilligers)organisaties.

Productenpalet en formatie

Redenerend vanuit de toekomstige behoefte, de doelstelling van de toekomstige nazorg-functie en de positionering en bestuurlijke structuur van de toekomstige nazorg-functie zijn productgroepen benoemd en gepositioneerd. De benoemde productgroepen zijn:

1. Nazorg-makelaar	5. Monitorfunctie maatschappelijk en medisch
2. Informatievoorziening & voorlichting	6. Supportersproject en het lotgenotencontact
3. Kostenregeling	7. Nazorg-regie
4. Arbeid & scholing	8. Nazorg psycho-sociaal

Georganiseerd binnen de nazorg-functie zouden moeten worden: de nazorg-makelaar, de informatievoorziening & voorlichting, de maatschappelijke monitorfunctie en de nazorg-regie. Voor de productgroepen die niet extern geplaatst konden worden en dus binnen de nazorg-functie geplaatst zullen moeten worden is vervolgens het productenpalet beschreven en de formatie bepaald. De overige productgroepen zouden buiten de nazorg-functie belegd kunnen worden. Dat wil overigens niet zeggen dat de nazorg-functie hier geen verbinding mee zou hebben. Integendeel, al de 'uitbestede' productgroepen zullen qua uitvoering en kwaliteit bewaakt moeten worden. Daar heeft de leiding van de nazorg-functie als verbindingsofficier een belangrijke rol in. In het productenpalet staan 10 concrete producten beschreven die binnen de nazorg-functie behoren te vallen. De formatie nodig om dit productenpalet uit te kunnen voeren is op basis van ervaring van de afgelopen jaren binnen CRN Het Anker en in overleg met KPMG bepaald op 2,6 Fte. In de productbeschrijvingen is naast de productgroep, de uitvoerende, de doelgroep, frequentie en inzet ook het systeem en een korte omschrijving opgenomen.

Tot slot

In de ontwikkeling van Het Anker, en ook van de nazorg meer in het algemeen, is het van belang dat tijdig keuzen gemaakt worden over de toekomst van Het Anker. Op deze afsluitende plaats van het onderzoek wil KPMG daarom de betrokken partijen aansporen om verdere stappen te zetten in dit proces. Er zal vanuit een keuze voor de toekomstige nazorg gestart kunnen worden met de voorbereiding van de implementatie van deze toekomstige vorm.